

GRØN INDUSTRI

I dag og i fremtiden

6 VÆRKTØJER
TIL AT NÅ
KLIMAMÅLENE
I 2030

INDHOLD

- 2** DANMARKS KLIMAVISIONER
ER AMBITIØSE
- 6** ET GRØNT PRODUKTIONS LAND
- 9** VEJEN TIL CO₂-REDUKTIONER
I INDUSTRIEN
- 11** ANBEFALINGER FRA DANSK METAL
- 14** 6 KLIMAVÆRKTØJER
FRA DANSK METAL

DANMARKS KLIMAVISIONER ER AMBITIØSE

Danmark skal være CO₂-neutral i 2050. Det vedtog et bredt flertal i Folketinget i december 2019 med den nye klimalov. I loven blev der også fastsat et konkret delmål frem mod 2030: 70 pct. reduktion af CO₂-udledningen sammenlignet med niveauet i 1990. Samtidig er der også en klar ambition om, at den grønne omstilling skal være så omkostningseffektiv som mulig, så Danmark også fremadrettet er et konkurrencedygtigt land.

Industrien er en af Danmarks vigtigste økonomiske spillere, der bidrager med vækst, velstand og beskæftigelse. Industrien er i hård konkurrence med udlandet og skal hele tiden øge produktiviteten og levere bedre produkter, hvis de skal følge med på det globale marked.

Hvis Danmark skal nå i mål med klimalovens målsætninger, vil det kræve en række nye initiativer. Her er det vigtigt at ramme en balance, så man finder de grønne initiativer og værktøjer, der styrker den grønne omstilling uden at underminere den danske konkurrenceevne. Regeringen og et bredt flertal i folketinget har fået forhandlet to klimaaftaler på plads. I Dansk Metal mener vi, at det er ambitiøse aftaler med rigtig mange gode elementer. Nu er det vigtigt, at man også tænker på at udvikle dansk erhvervsliv. Derfor skal man også fokusere på implementering og produktudvikling.

I Dansk Metal har vi derfor udarbejdet en række konkrete bud på, hvordan man kan hjælpe den danske industri med at implementere grønne initiativer og udvikle fremtidens grønne produkter. Vi skal give industrien de bedste forudsætninger for at nå i mål med den grønne omstilling.

CLAUS JENSEN
Forbundsformand
Dansk Metal



ET GRØNT PRODUKTIONSLAND

Der er et stort potentiale for grønne løsninger i produktionen. Først og fremmest kommer der til at være store konkurrencefordele i at producere grønt.

Ifølge Det Internationale Energi-agentur skal der investeres mere end 90.000 milliarder kroner i miljø- og energiteknologi frem til 2030 for at opfylde Parisaftalens målsætninger. Her kan danske produkter være med til at skabe en afgørende forskel. Samtidig forventer vi, at kunder og investorer i højere grad vil begynde at efterspørge produkter med et lavere CO₂-aftryk¹. Om man er lokal klejnsmed eller en stor industrivirksomhed, vil der være konkurrencemæssige fordele i den grønne omstilling.

Industrien er i gang med at omstille sig og har allerede reduceret sin udledning med næsten en tredjedel siden 1990². Reduktionen er primært drevet af effektiviseringer af forskellige processer og udskiftning af energiformer fra brændsel til elektricitet³. Derfor er det vigtigt, at virksomhederne ikke stilles ringere i den hårde konkurrence med udlandet. Resultatet kan blive udflytning

af produktion til lande, der har langt lavere klima- og miljøstandarder. Man skal aktivt arbejde for at holde produktionsarbejdspladserne i Danmark for at sikre en så klimavenlig produktion som muligt. Her bør regeringen og Folketinget lytte til klimapartnerskabernes og Dansk Metals anbefalinger, så vi sikrer, at vækst, arbejdspladser og grøn omstilling kommer til at gå hånd i hånd.

DEN GRØNNE OMSTILLING ER GODT PÅ VEJ I VIRKSOMHEDERNE

Fra 1990 til 2018 er Danmarks CO₂-udledninger faldet med 35 pct.⁴, og med den løbende omlægning til vedvarende energi kommer vi endnu tættere på målet. Også industrien er blevet langt mere grøn siden 1990. Her er man lykkedes med at sænke CO₂-udledningerne, samtidig med at man stadig har udvidet produktionen og øget produktiviteten. Der er skabt 6.600 nye grønne årsværk i industrien i perioden 2012-2017⁵. I industrien er hver 8. person beskæftiget med produktion af grønne produkter, og det tal ser kun ud til at stige.

1. Concito (13. marts 2019). Den danske grønne beskæftigelse, concito.dk/udgivelser/danske-gronne-beskaeftigelse

2. HBS-rapport udarbejdet for Dansk Metal

3. Afrapportering, Klimasamarbejdet for Produktionsvirksomheder 16. marts 2020, dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=29401

4. Danmarks Statistik (24. september 2019). Emissionsregnskab 2018, dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=29401

5. Arbejdernes Erhvervsråd (7. januar 2020). Industrien bliver grønnere, ae.dk/analyser/industrien-bliver-groennere



VARMEGENVINDING

Et varmegenvindingsanlæg bruger varmeenergien i den luft, der suges ud af bygningen, til at opvarme den friske luft, der suges ind. Det betyder, at behovet for opvarmning mindskes, samt at indeklimaet forbedres.

- Energisparepotentiale: op til 2,5 PJ årligt
- Reduceret udledning: omkring 48.000 tons CO₂-ækvivalenter årligt. Ca. 1 pct. af industriens samlede udledning
- Pris per reduceret ton CO₂-ækvivalenter: -430 kr. frem mod 2030, altså et omkostnings-effektivt tiltag.

GRØNT TIP





ELEKTRIFICERING AF PRODUKTIONS- APPARATER

Det er muligt at reducere energiforbruget ved at udskifte elmotorer i industrien med nyere modeller, der er mere energieffektive.

- ▶ Reduceret udledning: omkring 29.000 tons CO₂-ækvivalenter årligt. 0,6 pct. af industriens samlede udledning
- ▶ Pris per reduceret ton CO₂-ækvivalenter: afhænger af type, men op mod -845 kr. frem mod 2030, altså et omkostningseffektivt tiltag.

GRØNT TIP



VIRKSOMHEDERNE ER POSITIVE OVER FOR DEN GRØNNE OMSTILLING

I en undersøgelse blandt produktionsvirksomhederne for Klimapartnerskabet for Produktionsvirksomheder svarer 88 pct., at den grønne omstilling kan fremme den økonomiske vækst i Danmark. Mere end halvdelen er delvist enige eller enige i, at den grønne omstilling vil betyde vækst i deres virksomhed. Samtidig svarer 73 pct. af de adspurgte, at de ikke tror, at den grønne omstilling vil have en negativ indflydelse på deres virksomheds konkurrenceevne.

Man finder den samme tendens, hvis man spørger industrivirksomhedernes tillidsrepræsentanter. Her svarer cirka halvdelen, at de er på en virksomhed, der arbejder med at designe produkter med henblik på at mindske ressourceforbruget og forlænge levetiden.

MEN DER ER UDFORDRINGER

Når man spørger virksomhederne om, hvilke barrierer de oplever i overvejelserne om at iværksætte grønne initiativer, svarer omkring en tredjedel, at mange af de grønne investeringer er urentable eller har for lang tilbagebetalingstid. En femtedel svarer, at de ikke har nok kendskab til effekterne af investeringer i grøn teknologi¹.

1. Afrapportering, Klimasamarbejdet for Produktionsvirksomheder 16. marts 2020, dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=29401

VEJEN TIL CO₂-REDUKTIONER I INDUSTRIEN

Der er mange konkrete investeringer, industrien allerede nu kan foretage for at sænke udledningen af drivhusgasser og deres energiforbrug – især ved at effektivisere varmeprocesser i industrien, fx via udskiftning af ældre maskiner og yderligere elektrificering i produktionen.

En analyse fortaget af Højbjerg Brauer Schultz viser, at der er mange tiltag, der både vil mindske CO₂-udledningen og være rentable for industrien frem mod 2030. Der er altså en grøn gevinst og en gevinst i kroner og øre for produktionsvirksomhederne ved at investere i grøn teknologi. Partnerskabet for Produktionsvirksomheder er på linje med Højbjerg Brauer Schultz og lægger ligeledes vægt på energieffektivisering – både ved at optimere processer i produktionen og ved at investere i mere energieffektive maskiner, så brugen af strøm og naturgas reduceres.

Derudover foreslår de også en øget elektrificering af maskiner, der nu kører på gas, samt at omlægge opvarmning fra gas til fjernvarme eller varmepumper. De varmeprocesser, der ikke kan elektrificeres, anbefaler Partnerskabet for Produktionsvirksomheder, at man omlægger til biogas eller anden biomasse i stedet for naturgas.

På de næste sider følger Dansk Metals bud på klimaværktøjer, der skal fjerne barrierer og gøre det muligt for industrien at realisere den grønne omstilling.





VARMEPUMPER TIL OPVARMNINGS- PROCESSER

Ældre varmepumper kan udskiftes med mere energieffektive anlæg, både for at spare på brændstof og overgå til elektriske varmeprocesser.

- ▶ Energisparepotentiale: op til 0,7 PJ årligt
- ▶ Reduceret udledning: omkring 23.000 tons CO₂-ækvivalenter årligt. Ca. 0,5 pct. af industriens samlede udledning
- ▶ Pris per reduceret ton CO₂-ækvivalenter: -182 kr. frem mod 2030, altså et omkostningseffektivt tiltag.

GRØNT TIP

6 KLIMAVÆRKTØJER FRA DANSK METAL

Dansk Metal giver her seks bud på værktøjer, der skal sikre, at industrien lever op til klimamålsætningerne i 2030.

Der findes en lang række grønne investeringer som industrivirksomhederne kan igangsætte. Derfor er det væsentligt, at der også igangsættes politiske klimahandlingsplaner, der gennem oplysning, incitamenter og regulering giver virksomhederne værktøjer, som fjerner barrierer og gør det muligt at realisere den grønne omstilling.

OPRET ET KLIMATILSYN

Produktionsdanmark har mange forskellige muligheder, når det kommer til at energieffektivisere yderligere og elektrificere produktionen med henblik på at sænke CO₂-udledningen. Men mange industrivirksomheder har ikke kendskab til de muligheder, der er for at investere i grøn teknologi. Derfor foreslår vi, at der oprettes et klimatilsyn, som skal løfte fire opgaver.

► Det grønne klimakatalog

Klimatilsynet skal udarbejde et idekatalog, hvor virksomheder let og simpelt kan få et overblik over klimainvesteringer, CO₂-effekter og tilbagebetaling. Fx kan mange virksomheder mindske deres CO₂-udledning ved at skifte særligt gasfyr og lignende teknologier ud med varmepumper og andre nye, elektriske varmeteknologier.

► Grønne aftaler og grøn vejledning

Klimatilsynet skal hjælpe og rådgive virksomhederne med at udarbejde en klimainvesteringsplan, så der vælges optimale og omkostningseffektive initiativer.

► Grønt tilsyn

Investeringsplanen vil være bindende for virksomhederne, og derfor skal Klimatilsynet løbende følge op på virksomhedernes investeringer og føre tilsyn med, at virksomhederne rent faktisk implementerer og optimerer deres processer efter bedste evne.

1





TIDSSTYRING AF RUMVARME

Man kan reducere energiforbruget til opvarmning af rum ved at optimerer eksisterende tidsstyringsprogrammer i ventilationsanlæg. Fx ved at skulle ventilationen helt eller delvist uden for åbningstiden.

- Energisparepotentiale: 0,1 PJ årligt
- Reduceret udledning: omkring 19.000 tons CO₂-ækvivalenter årligt. Ca. 0,4 pct. af industriens samlede udledning
- Pris per reduceret ton CO₂-ækvivalenter: -162 kr. frem mod 2030, altså et omkostningseffektivt tiltag.

GRØNT TIP

A low-angle photograph of a large, textured tree trunk. A rope ladder is attached to the trunk, consisting of two horizontal wooden poles secured with ropes. The background shows green foliage and a clear sky.

RUMVENTILATION

Man kan spare på CO₂-udledningen, ved at udskifte eksisterende ventilationsanlæg til mere energieffektive anlæg.

- Energisparepotentiale: 0,3 PJ årligt
- Reduceret udledning: omkring 12.000 tons CO₂-ækvivalenter årligt. Ca. 0,3 pct. af industriens samlede udledning
- Pris per reduceret ton CO₂-ækvivalenter: afhænger af type, men op mod -845 kr. frem mod 2030, altså et omkostningseffektivt tiltag.

GRØNT TIP

► Klimamærkning til virksomhederne

Ligesom fødevarestyrelsen giver sure smileys til de restaurationer, der ikke opfylder gældende krav for fødevaresikkerhed, skal Klimatilsynet kunne give virksomhederne en anmærkning, en sur klima-smiley, hvis de ikke følger den grønne investeringsplan om omlægning til en mere klimavenlig produktion. Hvis en virksomhed groft misligholder aftalerne med tilsynet, skal tilsynet kunne give virksomheden en bøde af betydelig størrelse.

Omkostninger

Fødevarestyrelsen, der bl.a. varetager kontrol af fødevarestandarder hos fødevarevirksomhederne, havde i 2018 udgifter for 375 millioner kroner til opgaver, der relaterer sig til kontrol af fødevarer og oplysning om fødevarestandarder. Hvis man opretter et klimatilsyn under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, forventer vi, at det vil koste omkring 200 millioner kroner årligt.

2

DE LOKALE ERHVERVSRÅD SKAL HAVE EN KLIMASTRATEGI

Langt de fleste kommuner har et erhvervsråd, der arbejder med erhvervsfremme lokalt. Det er oftest et samarbejde mellem kommunerne og erhvervslivet. Erhvervsrådene har mange medlemmer – KL anslår over 15.000 betalende medlemmer landet over. Derfor har erhvervsrådene også god føling med, hvad der sker lokalt. Vi vil gerne forpligte erhvervsrådene til at udarbejde en kommunal klimastrategi for det lokale erhvervsliv. Konkret vil vi foreslå, at de arbejder med formidling af muligheder, fx Den Grønne Vækstfond, samt bistår virksomhederne i selv at udvikle en grøn investeringsplan.

Omkostninger

Forslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser, da udgifterne forventes at kunne holdes inden for erhvervsrådenes nuværende økonomiske ramme.

MEDARBEJDERINDDRAGELSE I DEN GRØNNE OMSTILLING

Medarbejderne er dem, der har den konkrete føling og forståelse i forhold til materialeforbrug og besidder derfor en særlig viden om, hvor der kan spares og optimeres. Med den nye overenskomst i 2020 har arbejdsmarkedets parter for første gang aftalt, at den grønne omstilling skal være et fast punkt i virksomhedernes samarbejdsudvalg.

ØREMÆRK FORSKNINGSMIDLER TIL FORSKNING I GRØN OMSTILLING

Hvis vi skal nå i mål med 70 pct.-målsætningen i 2030, kræver det, at vi udvikler nye klimateknologier. Fx skal biogas kunne produceres billigere, vi skal have bedre og større batterier, vi skal have grønnere cement og meget mere. Derfor skal vi intensivere forskning inden for især de tekniske og naturvidenskabelige fag sammenlignet med i dag. Vi foreslår konkret at hæve de offentlige forskningsmidler fra 1 pct. af BNP til 1,5 pct. og at øremærke 60 pct. af forskningsmidlerne til teknisk og naturvidenskabelig forskning.

Omkostninger

At løfte forskning fra 1 til 1,5 pct. af BNP vil koste omkring 17 mia. kr. og bør gradvist indføres frem mod 2030 for at sikre, at forskningsinfrastrukturen har kapaciteten til at rumme den øgede forskningsaktivitet.

3

4



5 BELØN SMV'ER, DER INVESTERER I GRØN FORSKNING

Det kræver, at vi udvikler nye teknologier og klimavenlige produkter, hvis vi skal nå 70%-målsætningen. Her er virksomhederne vigtige aktører, og deres anvendelsesorienterede forskningsaktiviteter bør understøttes.

Derfor foreslår vi, at små og mellemstore virksomheder tildeles en årlig bonus på 100.000 kr. for hver forskningsstilling, de er med til at finansiere. På den måde kan man understøtte de små og mellemstore virksomheder, som igangsætter projekter, der kan føre til nye grønne produkter og løsninger.

6 ØGET OPMÆRKSOMHED OMKRING DANMARKS GRØNNE INVESTERINGSFOND

At nå 70 pct.-målsætningen vil kræve store investeringer for virksomhederne ude i Produktionsdanmark, og mange af de investeringer vil ikke være rentable inden for 3 år¹. Heldigvis findes Den Grønne Investeringsfond, der yder lån til både grønne og økonomisk rentable projekter. Det gør det muligt for virksomheder at få delfinansieret grønne investeringer og dermed nedbringe tilbagebetalingstiden. Fonden har lån med en løbetid op til 30 år og finansierer op til 60 pct. af de samlede omkostninger til et projekt.

Særligt SMV'erne har haft et lavt investeringsniveau efter krisen i 2008. For mange kan det at investere i ny teknologi være meget usikkert, særligt hvis investeringen er stor, og gevinsten først ses nogle år ud i fremtiden. Danmarks Grønne investeringsfond har en egenkapital på 200 millioner og en udlånsramme på 5 milliarder kroner. Fonden udlånte mere end en halv milliard kroner til grønne projekter i 2018. Vi foreslår, at man:

- øger fondens budgetramme
- laver en målrettet indsats mod industrivirksomheder, så de får kendskab til denne type lånemulighed.

Omkostninger

Fonden har allerede en låneramme på 5 milliarder, men har kun 1,3 milliarder i udlån. Man bør derfor løbende øge budgetrammen i takt med efterspørgslen.

1. Ifølge Partnerskabet for Produktionsvirksomheder

